

Tartalom

Előszó

1. Sötét – világos; A teremtés története
2. Jó – rossz; Édenkert, bűneset
3. Színes – színtelen; József és testvérei
4. Látható – láthatatlan; Dávid kiválasztása
5. Kicsi – nagy; Dávid és Góliát
6. Tűz – víz; Illés a Karmel-hegyen
7. Közel – távol; Jónás és Ninive
8. Igen – nem; Angyal Máriánál és Józsefnél
9. Hétköznap – ünnepnap; A kánai menyegző
10. Csend – zaj; Jézus lecsendesíti a vihart
11. Egészség – betegség; A vak Bartimeus meggyógyítása
12. Sok – kevés; Jézus megvendégel 5000 embert
13. Szomorú – vidám; Lázár feltámasztása
14. Lent – fent, Zákéus a fügefán
15. Lassú – gyors; Asszonyok a sírnál (Jézus feltámadása)
16. Kint – bent; Péter szabadulása a börtönből

Kedves Pedagógustársak!

„*Ti adjatok nekik enni!*” (Lk 9,13) – mondta Jézus a tanítványainak, mielőtt megáldotta az öt kenyeret és két halat. Több mint ötezren ettek, és a végén maradt az ételből tizenkét tele kosárral. Lelkesen hoztuk mi is a magunk öt kenyerét és két halát Urunk elé, és az írás-szerkesztés során azt tapasztaltuk, hogy bőségesen megáldotta a keveset. Csordultig töltötte kosarainkat ötletekkel, alig győztük őket megfogalmazni és rendszerezni. Biztosak vagyunk abban, hogy ha valaki elkezd dolgozni a meglévő gondolatok mentén, számtalan ötletet fog még kapni.

Kiadványunkkal az óvodás gyermekek felé szolgáló pedagógusoknak szeretnénk segíteni. Magunk is hittanoktatók lévén éveken át tapasztaltuk, hogy ennek a korosztálynak nem készült elég bibliai foglalkoztató, ezért magunk dolgoztunk ki évről évre különböző kiadványok felhasználásával óvodás anyagokat. Ezt szeretnénk most megosztani másokkal. Igyekeztünk figyelembe venni az óvodás korosztály életkori sajátosságait. A témaválasztásnál is elsődleges szempont volt, hogy a gyermek világtól – az ismerttől – haladjunk az ismeretlen – a Biblia világa és Isten megismerése felé. A kisgyermek nap mint nap tapasztalja az életben az ellentéteket, párhuzamokat, és az élet, így az Élet könyve, a Biblia is tele van ezekkel a jelenségekkel, fogalmakkal. A mi dolgunk már csak annyi volt, hogy megkeressük a kapcsolópontokat.

16 témát fűztünk össze a *Fenn is, lenn is...* című foglalkoztató füzetekben és a tanári kézikönyvben. Az egyik héten a gyermekek által a hétköznapi életből ismert ellentétpárt és párhuzamot dolgozunk fel sok játékkal, verssel, énekkel, a következő héten pedig egy ehhez kapcsolódó bibliai történetet. Ez összesen – 32 tanítási hétre elosztva – lefed egy teljes tanévet. Az anyag bőséges, amiből a pedagógus szabadon válogathat, akkor is, ha egyházi óvodában egész héten keresztül tud egy-egy témával foglalkozni, s akkor is, ha csak heti egy órában van módja óvodás bibliai foglalkozást tartani. A témák kidolgozásában előfordulhat egyenetlenség és aránytalanság, amit a szerkesztői munka során Miklya Zsolt igyekezett összehangolni. A kézikönyvet használó pedagógusokra vár a feladatszerkesztés és a tevékenységek szervezésének további munkája. Sok önállóságra és keresgélésre lesz még ehhez szükség, hiszen nem készen kapják a programtervet, csupán bő keretet a válogatáshoz. Ám elég kreativitással és megfelelő tapasztalattal, helyzetfelismeréssel ez megoldható lesz.

Az idézetek közlésénél legtöbbször csak néhány jellemző kezdősort adunk meg a műből, vagy csak a szerzőt-címet, de mindig közöljük az internetes és/vagy papíralapú forrást, elérhetőséget. Az evangéliumi gyermekénekek közlésénél az alábbi ismert és közkézen forgó kiadványokra hivatkozunk (csupán címeiket említve):

- *Jertek, énekeljünk* – gyermekénekek (Vasárnapi Iskola Szövetség, Bp, 1990)
- *Harangszó* – énekek gyermekeknek (Református Egyházzenészek Munkaközössége, Bp, 1994)
http://gyerekoldal.reformatus.hu/honlapok/enekszoveg/harszo/har_tart.htm
- *Jézust áldja énekünk* – Gyermekekénekek óvodásoknak (Református Pedagógiai Intézet, Bp, 2003)
<http://gyerekoldal.reformatus.hu/honlapok/enekszoveg/jezusenek/betumut.htm>

Munkánk egyfajta vallástétel Megváltónkról és arról, hogy nincs is olyan messze mindennapi életünk valósága a bibliai időktől. Reméljük, hogy sokan forgatják majd füzeiteinket és kézikönyvünket, és kedvet, jó ötleteket kapnak az óvodás gyermekekkel való játékos foglalkozáshoz. Bizonyára ők is megtapasztalják majd azt a gazdag áldást, amit mi.

Bálintné Józsa Ildikó – Loránt Anikó

Központi gondolat

Isten adta a világosságot és a sötétséget. Ezért tudunk játszani, dolgozni, és ezért tudunk aludni, pihenni is.

Rávezetés

Mikor van sötét? Szoktatok félni a sötétben? Mi segít elaludni? Miért jó, hogy Isten sötétet teremtett? (Mert szükségünk van a pihenésre.)

Érzékelő játékok

- *Erre csörög a dió, arra meg a mogyoró:* Egy gyermek szemét bekötjük, a többiek éneklnek az ismert dalt. A bekötött szemű gyermek tapogatva próbálja kitalálni, hogy kit kapott el.
- *Vakvezetés:* Párokba állnak a gyerekek, egyikőjük szemét bekötjük, a másik vezeti a társát. Majd cserével ismétlődik ugyanez.
- *Csukott szemmel a teremben:* Csukott szemmel járkalunk óvatosan a teremben, tapogatózva keressük az utat, „fedezzük fel” újra a jól ismert környezetet.
- *Mit rejt a zsák?* – Tapogatás alapján kell kitalálni, hogy mi a megragadott tárgy.

Drámajáték

Feküdjete le! Betakarlak titeket, képzeljétek azt, hogy este van. (A villanyt lekapcsoljuk, behúzzuk a függönyt, és betakaró mozdulatot teszünk.)

Énekelek: „*Itt az este, ránk borul árnya, óvjon, védjen szent kezed, adjál annak, akit szeretsz, álmában is eleget.*” (Jertek, énekeljünk 56)

Kis pihenés után lámpát kapcsolok, énekelek: „*Pál, Kata, Péter, jó reggelt! Már odakünn a nap felkelt, szól a kakasunk, az a nagy tarajú, gyere ki a rétre kukurikú!*” vagy: „*Cicukám, kelj fel, itt a jó tejfel!*”

Esős játék

Néha napközben is sötét van. Miért? Mert felhős az ég.

Esőmondóka (kézjelekkel kísérvé)

Esik az eső, (elmutogatjuk)

dörög az ég, (dobogunk a lábunkkal)

villámlik, (kezünket magasra tartjuk)

lecsap, (nagyot ütünk a padra)

kisüt a nap! (felemeljük és széttárjuk a kezeinket)

» [Forrás: http://fejlesztok.hu/component/content/article/47-varazsbetu-hirlevelek/157-a-finommozgas-fejlesztese.html](http://fejlesztok.hu/component/content/article/47-varazsbetu-hirlevelek/157-a-finommozgas-fejlesztese.html)

Elborul-kisüt játék

Sétálunk, elborul az ég és sötét lesz (villany lekapcsolása), az ernyőt kinyitom, a gyerekek beszaladnak alá, hogy el ne ázzanak. Újra kisüt a nap, becsukom az esernyőt, lehet tovább sétálni. (Egy gyermeket megkérünk, hogy kapcsolgassa a villanyt.)

Kézműves

Gyertyával rajzoljanak a gyerekek valamit, ami az esőre utal, pl. felhőt, esőcseppeket. Majd fessék le a lapot vízfestékekkel: előbukkan a kép.

Ima

„Istenünk, köszönjük neked, hogy nappal világos van és tudunk játszani. Köszönjük a sötétet is, amikor alhatunk és pihenhetünk. Ámen.”

A teremtés története – 1Mózes 1,1 – 2,7

1/2

Központi gondolat

Isten csodálatos világot teremtett a számunkra.

Ráhangelő ének

Ki teremtette (Jertek, énekeljünk 92)

*Ki teremtette ezt a világot,
az egész világot, az egész világot...*

Szövegbővítés: *Ki teremtette a napocskát, ragyogó napocskát...* – Isten teremtette a napocskát és a többi világító égitestet is.

Bibliai történet – drámajáték

A teremtés napjait drámajáték keretében ismertetjük meg, minden napot külön.

1. nap: Bebújunk egy nagy takaró alá. Kezdetben sötét volt minden. Akkor Isten így szólt: Legyen világosság! (Levesszük a takarót) És lett világosság!
2. nap: Isten megteremtette a vizet és a szárazföldet. Fogjuk meg körben egymás kezét, fusson körbe a hullám! (mozdulatjáték)
Mondóka (Weöres Sándor): „*Csipp, csepp, egy csepp, öt csepp, meg tíz: olvad a jég-csap, csepereg a víz.*” (mutogatva)
3. nap: Isten így szólt: Hozzon a föld maghozó növényeket! A gyerekek leguggolnak, ök a virágmagok. Én vagyok a nap, az eső (hangutánzás), a növények lassan nőnek, majd kinyílnak (mozdulatutánzás). Akit megérintek, elárulhatja, hogy ő milyen virág.

4. nap: Isten így szólt: Nappal világítson a Nap, éjjel a Hold és a csillagok! Kiosztok néhány papírjelet: napot, holdat, csillagokat. Ha felkapcsolom a villanyt, a napocska álljon fel, a többiek guggoljanak; ha lekapcsolom a villanyt, a hold és a csillagok álljanak fel. (mozgásos játék)

5. nap: Isten szólt: Pezsdüljenek a vizek és a levegő élőlények nyüzsgésétől! Ha azt mondom, csepp-csepp-csepp, úszkáljatok, mint a halacszkák, ha fúj a szél, repüljetez és adjatok ki madárhangot! (mímes-mozgásos játék)

6. nap: Isten így szólt: A szárazföldet is töltsék be az állatok! Játék: Az éjszakai állatok éjjel, a nappali állatok nappal legyenek ébren. (A gyerekek választhatnak, hogy milyen állatok szeretnének lenni.)

Isten embert formált a föld porából, asszonnyá és férfivá formálta őket. Játék: Szorosan egymás mellé fekszenek a gyerekek, ők a föld pora vagy rögei. Előre kiválasztunk egy fiút és egy lányt, akik Ádám és Éva lesznek. Néven szólítjuk őket: Ádám, emelkedj fel. Éva, te is. Emeld fel a kezed. Mozgasd meg. Mozgasd meg a lábadd. Forduljatok egymás felé. Nyújtsatok egymásnak kezét. Stb.

És Isten látta, hogy mindaz, amit teremtett, JÓ! Együtt tapsolunk. (Mindenki felemelkedik.)

Kézműves

Színkarc

Különböző színű zsírkrétával rajzolt színfoltokkal töltsenek be egy-egy lapot a gyerekek. Fessék le fekete temperával, majd száradás után szöggel karcolva rajzoljanak rá tájat, állatokat: a fekete alól előbukkan a színes rajz – a sötétből a színes világ.

Teremtés-dobókocka

Készülhet gyerekrajzokkal, de színfoltokkal is.

» <https://hu.pinterest.com/pin/149041068890921478/>

Forgatható makettek

A gyerekek maguk is kitölthetik rajzzal a körcikkeket.

- <https://hu.pinterest.com/pin/72198400260056906/>
- <https://hu.pinterest.com/pin/76209418670217134/>

Ima

„Köszönjük Istenünk, hogy ilyen csodaszép világot teremtettél nekünk! Ámen.”

Központi gondolat

Az életben vannak jó és rossz dolgok, illetve események. Mi is néha jól, máskor rosszul viselkedünk. Isten azt szeretné, ha törekednénk a jóra és a szeretetre! (A *Legyetek jók, ha tudok* filmcím egyben azt is jelzi, hogy tökéletesen jónak lenni lehetetlen. De törekedni rá lehet és érdemes.)

Rávezető beszélgetés

Romlott már el játékod? Milyen érzés? Mit lehet ilyenkor csinálni?

Drámajáték

Mutogassuk el, hogy valami elromlik, s a gyerekeknek ki kell találniuk, hogy mi volt az. Pl.: felfújunk egy lufit, és kidurran, lapozunk egy könyvben, és elszakad a lap, leteszünk egy poharat az asztalra, és leesik, stb. Ők is eljátszhatnak hasonló helyzeteket.

Nemcsak a tárgyak tudnak elromlani, hanem az emberek is szoktak rosszat tenni.

Beszélgessünk a füzet képei alapján a táblákról, jelzésekről, hogy mit jelentenek. Miért vannak szabályok? Hol vannak szabályok (pl. közlekedésben, óvodában, otthon)? Mi történik, ha ezeket nem tartjuk be? Isten legfontosabb szabálya a szeretet.

Segítsünk a gyerekeknek a színezésben. Melyik táblánál, jelzésnél mit kell pirosra, kékre, zöldre vagy sárgára színezni? Hogyan segítenek már messziről is ezek a színek?

Mese

Meséljük el Bartos Erika: *Anna, Peti és Gergő* – Játsszunk együtt! c. könyvéből a *Gergő nem játékszer!* című meséjét. Másik alkalmas történet a *Falfirka*.

Beszélgetés a mesékről: Hogyan sikerült megoldani a problémákat?

Játék

Nem szabad!

Mondjunk a gyerekeknek utasításokat. Ha nem jó, akkor kiáltás: „Nem szabad!” Ha jó az utasítás, tegyék meg. Pl. azt mondjuk nekik: „Húzzátok meg a másik haját!”, erre kiáltaniuk kell, hogy „Nem szabad!” De ha azt mondjuk: „Simogassátok meg a mellettetek állót!”, azt tegyék meg.

Közlekedős játék

A gyerekek az autók, mi időnként ismert közlekedési táblát tartunk eléjük, nekik aszerint kell közlekedniük, pl. a STOP táblánál meg kell állni.

Aktív gyerekcsoporttal átrendezhetitek a termet, útvonalakat kijelölve és közlekedési táblákat

elhelyezve. Majd indulhatnak az autók, de azért nem árt, ha „közlekedési rendőr” is részt vesz a játékban.

Hadd el te, kicsike – táncos-mímes népi játék és ének

Hadd el te, kicsike, mit csináltál az este,

Huncut vagy, tolvaj vagy, még a májad sem igaz!

» <https://www.youtube.com/watch?v=rWgMQzorfU>

Kézműves

Készítsünk figyelmeztető táblát a „Csúszásveszély!” mintájára (sárga alapon fekete vonalak). Az ábra és felirat figyelmeztethet erre: HARAGVESZÉLY!

Készítsünk egy felszólító „közlekedési” táblát (szögletes kék keret), rajzoljunk bele piros szívet. Jelentése: SZERESS!

Ima

„Köszönjük Istenünk, hogy Te jó vagy! Segíts nekünk, hogy mi is jók legyünk! Bocsásd meg, hogy ez nem mindig sikerül. Ámen.”

Édenkert, bűneset – *1Mózes 2,8 – 3,24*

2/2

Központi gondolat

Isten a világot jónak teremtette. Ádám és Éva sajnos hallgattak a Sátánra, ezért el kellett hagyniuk az Édenkertet. Azóta van rossz a világban és bennünk is. Csak úgy tudunk jók lenni, ha Istenre figyelünk, Őt kérjük, hogy segítsen megváltozni.

Bibliai történet – rávezető beszélgetés

Isten nagyon szerette Ádámot és Évát, akik egy csodálatos helyen, az Éden kertjében élhettek. Ott bármit megtehettek és mindenből ehettek, de Isten egy szabályt is kimondott: Ne egyenek a jó és rossz tudásának a fájáról. Ezzel védeni akarta őket, hogy ne ismerjék meg a rosszat. Sajnos nem Istenre hallgattak, hanem az ördögre, aki rosszra csábította őket. Isten ezért kiűzte őket az Éden kertjéből. Azóta vannak rossz dolgok a világban.

Játék

Állj, ne tovább!

A terem egyik végébe székre almát teszünk. A szék közelében háttal állunk a gyerekeknek, akik a terem másik végében egymás mellett állnak. Elkezdünk számolni, addig a gyerekek előre lopakodnak, de ha megszólalunk: „Állj, ne tovább!”, akkor meg kell merevedniük. Ha valaki mozog, visszaküldjük. Aki megszerzi az almát, az számol legközelebb.

Hol vagy Ádám, hol vagy Éva?

A hideg-meleg játék példájára kell megkeresnie egy gyermeknek a távollétében kiválasztott Ádámot és Évát. Változat: Ádám és Éva elbújnak, a bejövő gyermeknek ki kell találnia, hogy ki hiányzik, majd meg is kell keresnie őket.

Ádám és Éva – páros szembekötősdí

Választunk egy „Ádámot” és egy „Évát”, s mindkettőnek bekötjük a szemét. A két játékost megfogatjuk, majd egymás keresésére indulnak, a következő kérdéseket ismételve:

- Ádám, hol vagy?
- Éva, hol vagy?

A keresőket a többiek igyekeznek rossz irányba téríteni, megtéveszteni. Eléjük állnak, ők is kérdezősködnék, hagyják magukat megfogni, stb. (De lökdösődni nem szabad.) Ha a keresők egymásra találnak, leveszik a szemükről a kendőt, és új Ádámot, Évát választunk.

- » Miklya Luzsányi Mónika – Miklya Zsolt: *Játéktár a Mesélő Bibliához* (Harmat Kiadó, Bp, 2008, 2. történet)
- » Gágyor József (szerk.): *Megy a gyűrű vándorútra, Gyermekjátékok és mondókák* (Gondolat Kiadó, Bp, 1982, 176.o.)

Mondóka

*Ádám, Éva, két szem szilva, (homlok, áll, két arcfél érintése)
nyisd ki szádat kicsi Anna, ide-oda hamm.*

A becsukott szemű gyermek szájába egy gyümölcsdarabot teszünk, találja ki, hogy milyen gyümölcs volt.

- » <http://izgomozgomesehaz.blogspot.hu/2010/07/masodik-bejegyzes.html>

Ének

Édenkertben lakott (Harangszó 22)

*Édenkertben lakott
Ádám, Éva régen...*

- » <http://gyerekoldal.reformatus.hu/honlapok/enekszoveg/harszo/enek22.htm>

Kézműves

Ádám- és Éva-arcot készítünk kör alakú kartonból, fonalból és hurkapálcából. A gyerekek az egyik oldalra rajzolják meg Ádám és Éva arcát az Édenkertben, a másik oldalra a kiüzetés után.

A foglalkoztató füzetben keressék meg Ádámot és Évát a fák között, és színezzék ki!

Ima

„Olyan kár, hogy Ádám és Éva nem hallgattak rád, Istenünk! Sajnos ez nekünk sem sikerül mindig. Bocsásd meg, amikor rosszak vagyunk! Segíts jónak lenni! Ámen.”